

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/23/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116201563
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2016:8116201563.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobkyne: T. N., L.. XX.XX.XXXX, J. G. - D., N. XXX/X, zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66 p r o t i žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, o vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky takto

rozhodol:

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni 56 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 8,05% ročne odo dňa 9.2.2016 do zaplataenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

U r č u j e , že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXX zo dňa 22.3.2011 uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 11 o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou je n e p r i j a t e ľ n á.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobkyni trovy konania vo výške 319,42 Eur, na účet jej právneho zástupcu v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobkyňa žalobou zo dňa 27.1.2016 sa domáhala určenia, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXX zo dňa 22.3.2011 uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach pod bodom 11 o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Žalobu odôvodnila tým, že príslušnou úverovou zmluvou jej bol poskytnutý úver vo výške 350 Eur za poplatok vo výške 346 Eur s tým, že celkovú sumu vo výške 696 Eur zaplatí žalovanému v 12 splátkach po 58 Eur. Poplatok z daného úveru predstavuje 98,86 % navýšenie. Uviedla, že za sporný poplatok žalovaný jej neposkytol žiadne reálne plnenie. Navyše zo zmluvy nie je možné zistiť o aké administratívne plnenie ide. Predstavuje podmienku, ktorá ako súčasť formulárovej zmluvy nebola individuálne dojednaná a znamená hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Výška poplatku prevyšuje úrok a navyše nie je ničím odôvodnené, že výška poplatku sa odvíja od výšky úveru.

Žalobkyňa uplatnila aj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 56 Eur. Z predmetnej úverovej zmluvy totiž zaplatila 406 Eur, hoci vzhľadom na absenciu náležitosti zmluvy podľa § 9 ods. 2 písm. i/, j/, k/ a y/ zákona č. 129/2010 Z.z. je úver považovaný za bezúročný a bez poplatkov s poukazom na § 11 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona.

Žalovaný so žalobou nesúhlasil. Namietal postavenie žalobkyne ako spotrebiteľa, keďže úver jej bol poskytnutý na výkon jej zamestnania, konkrétne na úhradu nákladov spojených s dochádzkou za prácou.

V ďalšej časti vyjadrenia žalovaný sa zaoberal vysvetľovaním, že sporný poplatok nie je v rozpore s § 39a Občianskeho zákonníka (zrejme § 39 OZ) v súvislosti s rozporom s dobrými mravmi, hoci žalobkyňa nič také v žalobe neuviedla. Nesúhlasil ani so žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže žalobkyňa plnila na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola vyhlásená za neplatnú a podobne ani právny dôvod na plnenie tejto zmluvy neodpadol. Vzniesol tiež námietku premlčania, ale tiež prekážky res iudicata vzhľadom na právoplatný a vykonateľný rozhodcovský rozsudok, ktorý nebol zrušený.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX, dodatkom k zmluve o úvere zo dňa 22.3.2011, prehľadom o splátkach a úhradách, prehlásením Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, rozhodcovskou zmluvou zo dňa 22.3.2011, rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu SR 02512/13 zo dňa 13.6.2013 a zistil tento skutkový stav:

Účastníci uzavreli dňa 22.3.2011 formou predtlaču písomnú úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXX. Žalovaný ňou poskytol žalobkyňi úver vo výške 350 Eur za poplatok 346 Eur, ktorý žalobkyňa zaviazala uhradiť 12 mesačnými splátkami po 58 Eur počnúc dňom 23.4.2011. Celkovo sa zaviazala zaplatiť žalovanému 696 Eur. V zmluve je krížikom vyznačené, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania.

Podľa dodatku k zmluve o úvere zo dňa 22.3.2011 (č.l. 24) žalobkyňa vyhlásila, že sumu 350 Eur na základe tejto úverovej zmluvy použije na náklady spojené s dochádzaním za prácou.

Žalobkyňa v súvislosti so spomínaným dodatkom uviedla, že zástupkyňa žalovaného jej dala podpísať viaceré listiny súvisiace s úverom bez akéhokoľvek bližšieho vysvetlenia, pričom vôbec sa jej nepýtala na účel poskytnutého úveru. Údaje do spomínaného dodatku zmluvy dopísala svojvoľne, pričom žalobkyňa v tejto súvislosti uviedla, že rozhodne nepotrebovala finančné prostriedky na krytie spomínaných nákladov, pretože na pracovisko dochádzala buď peši, niekedy autobusom, pričom cestovný lístok stál len 0,40 Eur. Úver totiž potrebovala na vyrovnanie dlhu za ober elektriny v domácnosti. Podobne aj vo vzťahu k podpísanej rozhodcovskej zmluve uviedla, že nebola upozornená na to, že podpisuje nejakú rozhodcovskú zmluvu. Nebolo jej vysvetlené čo je rozhodcovské konanie, čo predstavuje rozhodcovská zmluva a aké sú jej dôsledky. Keď chcela, aby jej bol poskytnutý úver, musela všetky listiny, ktoré jej boli predložené na podpis, podpísať.

Súdu je z jeho činnosti známe (napr. vo veci 11C/114/2014), že vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru žalovaného v bode 11 sa uvádza: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatku v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi čo do dôvodu aj výšky tak ako je to uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“.

Podľa prehľadu o splátkach (č.l. 6) žalobkyňa uhradila žalovanému celkovo 406 Eur, prvá platba bola dňa 19.4.2011.

Žalobkyňa prehlásila, že o bezdôvodnom obohatení žalovaného sa dozvedela od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS v septembri 2015. Uvedené združenie prvýkrát navštívila v júli 2015 a druhýkrát v septembri 2015, kde jej bolo povedané, že úver preplatila. Ako dôkaz predložila prehlásenie spomínaného združenia zo dňa 23.11.2015, v ktorom sa uvádza, že žalobkyňu informovali o náležitostiach spotrebiteľských zmlúv, o neprimeraných odplatách a úrokoch, ako aj príslušnej judikatúre.

V ten istý deň ako úverovú zmluvu, účastníci opäť formou predtlaču, uzavreli aj rozhodcovskú zmluvu. V nej sa konštatuje, že všetky spory z predmetnej úverovej zmluvy budú riešené buď pred stálym rozhodcovským súdom alebo pred príslušným súdom Slovenskej republiky podľa toho, na ktorý zo súdov dá žalujúca zmluvná strana žalobu.

Žalobkyňa z úveru splatila 406 Eur. Žalovaný dal preto žalobu na Stály rozhodcovský súd zriadený Slovenskou rozhodcovskou a.s. a ten vo veci rozhodol pod sp.zn. SR02512/13 dňa 13.6.2013. Žalobkyňa bola ním zaviazaná zaplatiť žalobcovi 330 Eur spolu so zmenkovým úrokom vo výške 0,25% denne od 28.2.2012 do zaplatenia, zákonným úrokom vo výške 6% ročne od 15.10.2012 do zaplatenia a zaviazaná bola nahradiť aj trovy rozhodcovského konania vo výške 149,62 Eur, to všetko v mesačných splátkach po 70 Eur s tým, že prvá splátka sa stala splatnou k poslednému dňu v mesiaci nasledujúcom

po právoplatnosti tohto rozhodnutia a to pod následkom straty výhody splátok. Súdu pritom nie je zrejmé, či tento rozsudok nadobudol právoplatnosť.

V danom prípade bolo potrebné predovšetkým vysporiadať sa s tvrdením žalovaného, že žalobkyňa nemá status spotrebiteľky a že sa nejedná o spotrebiteľskú zmluvu. Tá je upravená v § 52 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

Podľa § 52 ods. 1 OZ v znení účinnom od 1.1.2008 spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 OZ spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Žalobkyňa nepochybne neuzatvárala úverovú zmluvu ako podnikateľka, ale ako fyzická osoba a ani pri jej plnení nekonala v rámci obchodnej či inej podnikateľskej činnosti. Preto s poukazom na § 52 ods. 4 OZ má bez akýchkoľvek pochybností status spotrebiteľa.

V ďalšom bolo potrebné vysporiadať sa námietkou žalovaného o nedostatku podmienky konania právoplatne rozsúdenej veci. Ak by totiž citovaný rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe platnej rozhodcovskej zmluvy, vznesená námietka (v prípade právoplatnosti rozhodcovského rozsudku) by bola dôvodná. Súd však prijal záver o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 OZ ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V čase uzavretia úverovej zmluvy už bolo v Občianskom zákonníku zakomponované aj ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/, podľa ktorého za neprijateľnú podmienku uvedenú v spotrebiteľskej zmluve sa považujú ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Potrebné bolo predovšetkým posúdiť, či rozhodcovskú zmluvu možno považovať za individuálne dohodnutú. V tejto súvislosti možno poukázať na právne závery prijaté Najvyšším súdom SR v rozhodnutiach 6Mcd 9/2012 a 6Cdo 1/2012.

Konkrétne v rozhodnutí 6MCdo 9/2012 Najvyšší súd SR uviedol: „Návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy sa má predložiť spotrebiteľovi takým spôsobom, aby z neho bolo zrejmé, že spotrebiteľovi sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie týkajúce sa výlučného riešenia sporov v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom právne akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a o tom čo tá ktorá voľba konkrétne znamená“.

Možno teda prijať záver, že ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah (čo je aj tento prípad) nemôže ísť o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku. Podľa spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove

zo dňa 27.9.2010 aj zmluvná podmienka, podľa ktorej má spotrebiteľ možnosť výberu medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto podmienky podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa a spotrebiteľ by sa mu musel podrobiť, predstavuje zmluvnú podmienku, ktorá nebola individuálne vyjednaná. Podľa súdu aj v takomto prípade ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, keďže spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Možnosť iniciovania sporu spotrebiteľom možno považovať skôr za teoretickú, ktorá nič nemení na tom, že pokiaľ dodávateľ si vyberie rozhodcovský súd, spotrebiteľ by sa mu musel podrobiť. Spotrebiteľ podpísal rozhodcovskú zmluvu, pretože inú možnosť nemal, pokiaľ chcel uzatvoriť úverovú zmluvu. Z rozhodcovskej zmluvy však nevyplýva, že by bol informovaný o rozdieloch medzi súdnym a rozhodcovským konaním, o rokovacom poriadku rozhodcovského súdu o príslušných poplatkoch a pod. V tejto súvislosti možno znovu poukázať na závery už citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 6Mcdo 9/2012. Navyše však je potrebné sa stotožniť aj s ďalším jeho záverom o tom, že princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) ustupuje dôležitejšiemu princípu a to ochrane spotrebiteľa. Je potrebné si uvedomiť, že z pohľadu spotrebiteľa je rovnocenné, či riešenie jeho sporov na rozhodcovskom konaní mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojim konaním. Spotrebiteľ má byť totiž chránený pred oboma.

Ďalší dôvod neplatnosti rozhodcovskej doložky súd vidí aj v tom, že rozhodcovský súd si vybral sám žalovaný. V tejto súvislosti možno poukázať na záver Ústavného súdu ČR sp. zn. IV.ÚS 2735/11 zo dňa 3.4.2012. Podľa neho právo na zákonného sudcu zaručené v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd sa primerane vzťahuje aj na rozhodcovské konanie. Ak sa výber rozhodcu neurčil podľa transparentných pravidiel, nemôže byť akceptovateľný ani výsledok tohto rozhodovania.

Súd teda dospel k záveru o neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, čoho dôsledkom je nedostatok právomoci rozhodcovského súdu na prejednanie žaloby žalovaného, čo spôsobuje materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku a teda jeho nezáväznosť. Právna teória takéto rozhodnutia označuje ako ničotné, tzv. paaky, z právneho hľadiska sú považované za neexistujúce (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 6Cdo 3/2013). Preto prekážka res iudicata v danom prípade nie je daná a námietka žalovaného v tomto smere je nedôvodná.

Pri žalobe o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky súd neskúma naliehavosť právneho záujmu, keďže ide o osobitný druh žalôb vyplývajúci z právneho predpisu, v danom prípade z § 3 ods. 3, 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

Podľa § 3 ods. 3 citovaného zákona každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 citovaného zákona proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Podľa § 153 ods. 3 O.s.p. súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Neprijateľné zmluvné podmienky sú demonštratívne uvedené v § 53 ods. 4 OZ a medzi nimi pod písm. t/ je uvedené, že za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

Podľa 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Súd zastáva názor, že sporný poplatok nie je vylúčený zo súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok v zmysle § 53 ods. 1 OZ, pretože nepredstavuje hlavný predmet plnenia. Za hlavný predmet plnenia v zmysle európskej judikatúry sa považujú podmienky, ktoré upravujú základné plnenia zmluvy a ktoré ju ako také charakterizujú (napr. rozsudok Caja de Ahorrosy Monte de Piedad de Madrid, EÚ:C:2010:309, bod 34).

Administratívny poplatok dohodnutý v úverovej zmluve rozhodne nie je základným plnením zmluvy, a preto nepredstavuje jej hlavný predmet plnenia.

Druhý prípad vylúčenia súdnej kontroly je nie samotná cena, ale primeranosť ceny na jednej strane a tovaru a služieb na druhej strane ako protiplnenie (napr. rozsudok C-26/13 zo dňa 30.4.2014 vo veci Arpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai proti OTP Jelzálogbank Zrt, bod 54).

Podmienky, týkajúce sa protihodnoty, ktorú dlhuje spotrebiteľ veriteľovi alebo ktorá má vplyv na skutočnú cenu, ktorú má spotrebiteľ zaplatiť veriteľovi, teda v zásade nepatria do tejto druhej kategórie podmienok vylučujúcich súdnu kontrolu, s výnimkou otázky, či je výška protihodnoty alebo cena, ktorá je dohodnutá v zmluve primeraná službe veriteľa (rozsudok C-143/13 z 26.2.2015 vo veci Bogdan Matei, Iona Ofelia Matei proti SC Volksbank Romania SA bod 55, 56).

Súd v danom prípade neskúmal sporný administratívny poplatok z pohľadu primeranosti jeho výšky, ale skúmal jeho charakter v intenciách posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, teda či spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zo zmluvy ani z VOP pritom nevyplýva, za čo vlastne sa tento poplatok platí, preto absentuje požiadavka jeho určitosti. Spotrebiteľ tak platí za niečo, čo po materiálnej stránke mu nie je dodané. Pri spotrebiteľských úveroch je pritom nevyhnutné, aby dohodnutými poplatkami sa platilo za skutočné plnenie spotrebiteľovi a v jeho záujme. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozhodnutie Vrchného krajského súdu v Karlsruhe sp. zn. AZ17U 192/2010 zo dňa 3.5.2010, v ktorom sa konštatuje záver, že poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné: „Ak banka od spotrebiteľov požaduje poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľov a vystavuje ich neprijateľnému vedľajšiemu dojednaniu o cene... Preverenie úverovej spoľahlivosti (bonity) a výšky úrokovej miery, ktorými banka odôvodňovala vyrubenie poplatku za spracovanie pri poskytovaní úveru Vrchný krajský súd odmietol a uzavrel, že uvedené činnosti vykonáva banka vo vlastnom ekonomickom záujme minimalizovať nevyhnutnosť vlastných pohľadávok. Spotrebiteľ dôvodne a v dobrej viere očakáva, že banka mu poradenstvo a informácie o poskytnutí úveru poskytne zadarmo. V konečnom dôsledku predstavuje zmluvná podmienka neprijateľné zaťaženie spotrebiteľa, pretože je spotrebiteľovi účtovaný poplatok bez toho, aby banka spotrebiteľovi poskytovala skutočné protiplnenie“. Súd dodáva, že tento záver si osvojil aj Krajský súd v Prešove napr. v rozsudku sp. zn. 18Co 109/2011.

Napokon možno poukázať aj na aktuálnu právnu úpravu Občianskeho zákonníka v znení jeho novely účinnej od 13.6.2014, a to novelou č. 102/2014 Z. z.

Vyššie citovanou novelou totiž bol § 53 ods. 4 doplnený o ďalšie neprijateľné zmluvné podmienky a konkrétne pod písm. t/ bola uvedená zmluvná podmienka, ktorá požaduje od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa.

Podľa prechodného ustanovenia v tejto úprave § 879p ustanoveniami § 53 ods. 4 písm. s/ a t/, § 53 ods. 7 a § 614a sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.6.2014; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 13.6.2014 sa však posudzujú podľa predpisov účinných do 12.6.2014, ak nie je ustanovené inak.

Súdu je z jeho činnosti známe, že v úverových zmluvách žalovaného sa výška administratívneho poplatku odvíja od výšky úveru. Napríklad zo spisu 11C/16/2015 súd zistil, že pri úvere 863,04 Eur poplatok bol 630,68 Eur, pri úvere 2000 Eur poplatok činil 1732 Eur (spis 11C/261/2015) a pri úvere 800 Eur bol poplatok 240 Eur (spis 11C/42/2012). V tomto spore pri úvere 350 Eur činil poplatok 230,66 Eur. Poplatok, ktorý má pokryť náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere však nemôže byť ovplyvnený výškou úveru a to vedie k záveru o tom, že žalovaný týmto pomerne sofistikovaným spôsobom sa snažil opticky vyvolať dojem nižšej úrokovej sadzby, aj keď v skutočnosti administratívny

poplatok odvíjajúci sa od výšky úveru vo svojej podstate predstavuje úrok. Poplatok 230,66 Eur predstavuje 66% z úveru. Splatnosť úveru pritom bola dohodnutá o niečo menej ako jeden rok, to znamená, že v skutočnosti úroková sadzba by predstavovala takmer 99 % p.a., čo by takmer 9 - násobne prevýšilo priemernú úrokovú sadzbu obdobných úverov v bankách, keďže podľa internetovej stránky NBS v marci 2011 pri spotrebiteľskom úvere do 1 roka činila priemerná úroková sadzba 13,28 % p.a. Išlo by nepochybne o dohodu o úrokoch v rozpore s dobrými mravmi, čo by spôsobovalo jej neplatnosť zo zákona s poukazom na § 39 a § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zrejme to bolo motívom pre žalovaného vyhnúť sa takémuto posúdeniu cez stanovenie administratívneho poplatku.

Spotrebiteľ by teda mal platiť administratívny poplatok za dodané skutočné plnenie, musí byť preto predmet administratívneho poplatku určitý a musí byť v primeranej výške. Ak tieto atribúty nie sú splnené, spôsobuje to značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Nejedná sa totiž o prípad vylúčenia súdnej kontroly v zmysle § 53 ods. 1 vety druhej, keďže administratívny poplatok nepredstavuje hlavný predmet plnenia úverovej zmluvy (hlavný predmet je poskytnutie úveru za úrok ako to vyplýva z § 497 Obchodného zákonníka), navyše nebol individuálne dojednaný (jeho výšku stanovil žalovaný bez možnosti ovplyvnenia žalobkyňou).

Pre posúdenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia bolo potrebné vyhodnotiť úverovú zmluvu podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy.

Podľa § 1 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 2 písm. d/ citovaného zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 9 ods. 2 citovaného zákona. Medzi nimi pod písm. f/ je uvedená doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, pod písm. i/ úroková sadzba spotrebiteľského úveru, pod písm. j/ ročná percentuálna miera nákladov, pod písm. y/ priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platná ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere zverejnená podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok.

Ani jedna z týchto vyššie uvedených náležitostí v zmluve uvedená nebola, preto s poukazom na § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z.z. poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20150930>>/, <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2010/129/20150930>>/ a y/ a § 10 ods. 1.

Už len pre úplnosť súd uvádza, že pod konečnou splatnosťou úveru nemožno považovať počet mesačných splátok, pretože táto náležitosť je uvedená pod písm. k/, kde sa uvádza aj počet splátok. Konečná splatnosť úveru musí byť určená dátumovo (napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline 5Co/286/2014 zo dňa 27.5.2014).

Vyššie uvedené závery teda znamenajú, že žalobkyňa by mala žalovanému vrátiť len sumu poskytnutého úveru t.j. 350 Eur a keďže doposiaľ zaplatila 406 Eur, žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 56 Eur.

Podľa § 451 ods. 1 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

V danom prípade bezdôvodné obohatenie je plnením bez právneho dôvodu. Následne sa súd musel zaoberať aj námietkou premlčania.

Podľa § 107 ods. 1 OZ právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Podľa § 107 ods. 2 OZ najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Pre začiatok behu subjektívnej premlčacej lehoty sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech, a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti skôr (rozsudok Najvyššieho súdu 2CZ 35/77 zo dňa 17.12.1978).

Žalobkyňa sa dozvedela o tom, že plnila viac ako podľa zákona mala až v septembri 2015, a teda dvojročná subjektívna premlčacia lehota jej uplynie až v septembri 2017. Objektívna premlčacia lehota plynie od vzniku bezdôvodného obohatenia t.j. v danom prípade od úhrad žalobkyne žalovanému. Súd však zastáva názor, že v danom prípade je potrebné vychádzať z desaťročnej premlčacej lehoty. Žalovaný má totiž v predmete činnosti poskytovanie úverov a preto sa vyžaduje, aby dodržiaval príslušné právne normy vzťahujúce sa na ich poskytovanie. Žalovaný preto minimálne musel byť uzrozumený s tým, že pokiaľ v úverovej zmluve neuviedol obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré sú citované v tomto rozsudku napriek tomu, že musel si byť vedomý toho, že ide o spotrebiteľa a nebude môcť od žalobkyne žiadať úroky a iné poplatky a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzrozumený. Minimálne teda na jeho strane išlo o nepriamy úmysel získať majetkový prospech. Keďže posledná úhrada bola vykonaná 22.11.2011 a až posledná úhrada predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného, desaťročná premlčacia lehota uplynie až 22.11.2021. Právny názor o desaťročnej premlčacej lehote bol vyslovený už vo viacerých súdnych rozhodnutiach v obdobných sporoch napr. rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co 84/2011 zo dňa 12.12.2011, sp. zn. 3Co 41/2012 zo dňa 6.3.2013, sp. zn. 2Co 9/2012 zo dňa 21.1.2013, sp. zn. 5Co 134/2012 zo dňa 26.11.2013, sp. zn. 3Co 89/2012 zo dňa 8.2.2012, alebo Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co 648/2013 zo dňa 20.2.2014 alebo Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17Co 301/2011 zo dňa 4.7.2012.

Úspešnej žalobkyňi bola v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. priznaná náhrada trov konania.

Trovy konania žalobkyne pozostávajú z trov právneho zastúpenia vo výške 319,42 Eur v zmysle § 10 ods. 1, ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a), písm. c) a písm. d) v spojení s § 11 ods. 1 vyhlášky, § 13 ods. 3 vyhlášky v znení účinnom od 1.7.2013.

Tarifná odmena podľa § 10 ods. 1, ods. 2 vyhlášky za jeden úkon právnej služby predstavuje 16,60 Eur (z tarifnej hodnoty sporu vo výške 56,00 Eur).

Podľa § 11 ods. 1 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak

- a) nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami,
- b) klientom je spotrebiteľ a ide o zastupovanie v spore zo spotrebiteľskej zmluvy, alebo
- c) klientom je fyzická osoba a predmet konania sa týka nehnuteľnosti, ktorá je určená na bývanie alebo slúži jej na bývanie; to neplatí vo veciach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva.

Podľa § 13 ods. 3 vyhlášky pri spojení dvoch alebo viacerých vecí sa základná sadzba tarifnej odmeny určenej z tarifnej hodnoty veci s najvyššou hodnotou zvyšuje o tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorá by advokátovi patrila v ostatných spojených veciach.

V danom prípade bola základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vypočítaná z tarifnej odmeny vo veci s najvyššou hodnotou, t.j. vo výške 64,54 Eur (v roku 2015), resp. 66,00 Eur (v roku 2016) zvýšenej o jednu tretinu základnej sadzby tarifnej odmeny v druhej veci o sumu 5,53 Eur, t.j. 1/3 zo 16,60 Eur.

Súd priznal tarifnú odmenu vo výške 211,67 Eur za tri úkony právnej služby tak, ako si ich uplatnil právny zástupca žalobkyne:

- prevzatie a prípravu zastúpenia 70,07 Eur
- žaloba 70,07 Eur
- účasť na pojednávaní dňa 6.5.2016 71,53 Eur

Prípocítaný bol aj režijný paušál podľa § 16 ods. 3 vyhlášky vo výške 25,36 Eur, t.j. 2 x 8,39 Eur za rok 2015 a 1 x 8,58 Eur za rok 2016.

Podľa § 15 vyhlášky advokát má popri nároku na odmenu aj nárok

- a) na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy,
- b) na náhradu za stratu času (§ 17).

Podľa § 16 ods. 4 vyhlášky na výšku náhrady preukázaných cestovných výdavkov sa vzťahujú osobitné predpisy, ak táto vyhláška neustanovuje inak.

Podľa § 17 ods. 1 vyhlášky, pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu.

V súlade s § 16 ods. 4 vyhlášky a zák. č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov, má právny zástupca žalobkyne nárok na náhradu cestovných výdavkov za cestu osobným motorovým vozidlom zn. ŠKODA FABIA na pojednávanie dňa 6.5.2016 na trase Svidník - Prešov - Svidník pri celkovej vzdialenosti 112 km (2 x 76 km), priemernej spotrebe 6,2 l / 100 km, cene PHM vo výške 1,234 Eur / l a základnej náhrade 0,183 Eur / km vo výške 28,68 Eur (základná náhrada 112 km x 0,183 Eur / km = 20,50 Eur a náhrada za spotrebované PHM 112 km x 6,2 l / 100 km x 1,234 Eur / l = 8,18 Eur). Vzhľadom na to, že právny zástupca žalobkyne si uplatnil iba sumu 10,08 Eur, táto mu aj bola priznaná.

Zároveň má právny zástupca žalobkyne nárok na náhradu za stratu času stráveného cestou na uvedené pojednávanie dňa 6.5.2016 podľa ustanovenia § 17 ods. 1 vyhlášky, a to vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu, pričom 1/60-ina výpočtového základu v roku 2016 je vo výške 14,30 Eur.

Právny zástupca má tak nárok na náhradu za stratu času stráveného cestou na pojednávanie dňa 6.5.2016 a späť za 4 začaté polhodiny á 14,30 Eur vo výške 57,20 Eur, z ktorej si uplatnil iba sumu 19,07 Eur, ktorá mu aj bola priznaná.

Postupom podľa § 18 ods. 3 vyhl. súd zvýšil odmenu právneho zástupcu za zastupovanie žalobkyne o 20 % daň z pridanej hodnoty vo výške 53,24 Eur (t.j. zo základu dane vo výške 266,18 Eur, teda zo sumy 211,67 Eur + 25,36 Eur + 10,08 Eur + 19,07 Eur).

Trovy právneho zastúpenia predstavujú spolu sumu 319,42 Eur.

Podľa § 149 ods. 1 O.s.p., ak advokát zastupoval účastníka, ktorému bola prisúdená náhrada trov konania, je ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, povinný zaplatiť ju advokátovi.

Keďže žalobkyňu, ktorej bola prisúdená náhrada trov konania zastupoval advokát, v zmysle vyššie citovaného ust. § 149 ods. 1 O.s.p. je žalovaný povinný zaplatiť ju advokátovi.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.